

บทที่ 1

บทนำ

1.1 สภาพปัญหา และความสำคัญของปัญหา

สังคมการเมืองระหว่างประเทศในยุคปัจจุบันนั้นเป็นที่ทราบกันว่าอยู่ในสภาพรัฐอนาธิปไตย ไร้ซึ่งรัฐบาลโลกหรือองค์กรกลางที่มีอำนาจสูงสุดเหนือรัฐเพื่อทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศหรือลงโทษผู้ละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศอย่างเด็ดขาดเช่นการเมืองภายในรัฐ แม้ปัจจุบันจะมีความพยายามในการก่อตั้งและพัฒนาองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศขนาดใหญ่ขึ้นมาทำหน้าที่ดังเช่นรัฐบาลโลก แต่จากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างประเทศและการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นมาในสังคมระหว่างประเทศ ได้แสดงให้เห็นแล้วว่าองค์การสหประชาชาติเพียงองค์กรเดียวยังไม่สามารถที่จะจัดการและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองทั้งหมด เนื่องจากประเทศต่างๆ ยังคงคำนึงถึงอำนาจอธิปไตยและผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าการเคารพและปฏิบัติตามมติขององค์การสหประชาชาติ และแม้ว่าในสังคมระหว่างประเทศจะมีประเทศมหาอำนาจซึ่งแสดงบทบาทตำรวจโลกเพื่อรักษาระเบียบโลก แต่บางครั้งประเทศมหาอำนาจก็กระทำกรไปในแนวทางที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าลบล้างผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ในกรณีการเข้าทำสงครามกับประเทศอิรักของสหรัฐอเมริกาเป็นตัวอย่างหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประเทศมหาอำนาจทางการทหารยังคงไว้ซึ่งความเป็นเจ้าในสังคมระหว่างประเทศที่ดูคล้ายกับว่าสามารถทำอะไรก็ได้โดยไม่คำนึงถึงกฎกติกา ระหว่างประเทศจวบจนถึงปัจจุบัน สภาพเช่นนี้อาจอธิบายได้ด้วยแนวคิดลัทธินิยม (Realism) ซึ่งมักถูกนำมาใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ¹

แต่อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในยุคปัจจุบันก็ไม่ได้เกิดความขัดแย้งหรือละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศอยู่ตลอดเวลา ขณะเดียวกันกลับมีความร่วมมือต่อกันและปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศมากกว่าการละเมิด ซึ่งก็เป็นที่น่าแปลกใจว่าในสภาพที่ยังไม่มีรัฐบาลโลกและไม่มีการลงโทษผู้ละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศให้ได้รับผลตอบแทนอย่างเด่นชัดนั้น

---

¹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Thucydides, History of the Peloponnesian War trans. Rex Warner (1986). , Niccolo Machiavelli, The Prince(1946) , Han Morgenthau, Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace(1948).

เหตุใดประเทศต่างๆ จึงมีความร่วมมือระหว่างประเทศมากขึ้น และปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศมากกว่าการละเมิด (Compliance)

กฎหมายระหว่างประเทศนั้นส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างประเทศซึ่งสมาชิกที่มีความร่วมมือกันได้ร่วมกันกำหนดกฎกติกาขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อกันและกัน กฎกติกาเหล่านี้นำมาซึ่งสิทธิและหน้าที่ของประเทศสมาชิก โดยประเทศสมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการปฏิบัติตามกฎกติกาของรัฐสมาชิกอื่นแต่ขณะเดียวกันก็จะต้องปฏิบัติตามกฎกติกาที่มีอยู่ด้วยเช่นกัน การปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศนั้นอาจกระทบหรือขัดแย้งกับกฎหมายหรือการเมืองภายในประเทศบ้างซึ่งในบางสถานการณ์ ซึ่งรัฐเองต้องเลือกที่จะปฏิบัติตามแนวทางกฎหมายระหว่างประเทศมากกว่ากฎหมายภายในประเทศ เพื่อมิให้เกิดความขัดแย้งกับรัฐอื่นและคงไว้ซึ่งผลประโยชน์ที่ตนได้คาดหวังจากความร่วมมือนั้น ความร่วมมือโดยมีกฎกติกาเพื่อผลประโยชน์ที่คาดหวังไว้ร่วมกันนี้เราอาจเรียกว่า "ระบอบระหว่างประเทศ"²

การไม่ปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศนั้นอาจทำให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามด้วยเช่นกัน และอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งและล้มเลิกความร่วมมือได้ในที่สุด การไม่ปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศของประเทศต่างๆ มักเกิดขึ้นจากสาเหตุสำคัญแตกต่างกันไป โดยทั่วไปแล้วมักไม่มีผู้ใดแสดงออกโดยชัดเจนว่าตนเป็นผู้อันธพาลซึ่งไม่เคารพและปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศ แต่สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามก็คือ การตีความการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศตามแนวทางของตนเองซึ่งแตกต่างไปจากประเทศอื่น และยกเอากฎหมายภายในอยู่เหนือกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อปฏิเสธการกระทำบางอย่างเพื่อประโยชน์สูงสุดของตน ด้วยเหตุนี้เองการศึกษาถึงสาเหตุและปัจจัยอันมีผลต่อพฤติกรรมของรัฐที่ทำให้เกิดความร่วมมือและปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศด้วยดีนั้น จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยต้องการที่จะทำการศึกษา โดยเฉพาะในกรณีของประเทศมหาอำนาจอย่างเช่นสหรัฐอเมริกาซึ่งดูราวกับว่าไม่อาจมีผู้ใดใช้อำนาจบังคับให้ปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศได้โดยง่ายเลยนั้น เหตุใดสหรัฐอเมริกาจึงมีความร่วมมือและปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศมากกว่าการละเมิด และสิ่งใดทำให้เกิดการปฏิบัติตามมากกว่าการละเมิด

² Stephen D. Krasner (ed.), *International Regimes* (Cornell, 1983), p. 2. สตีเฟน กราสเนอร์ (Stephen D. Krasner) ให้ความหมายของคำว่า "ระบอบระหว่างประเทศ" (International Regimes) ว่าคือ "กลุ่มของกฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน หลักการ และกระบวนการตัดสินใจที่ตัวแสดงในกลุ่มซึ่งมีความสัมพันธ์กันนั้นคาดหวังไว้ร่วมกัน"

ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นประเทศมหาอำนาจในสังคมระหว่างประเทศ ซึ่งมีความร่วมมือระหว่างประเทศอยู่อย่างมากมาย แต่ในขณะเดียวกันก็ได้ปฏิเสธการเข้าร่วมในระบอบระหว่างประเทศและละเมิดการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศที่สำคัญอีกหลายเรื่องคล้ายกับว่าไม่หวั่นเกรงจากการถูกประณามหรือตอบโต้จากประเทศอื่นแต่อย่างใด อย่างเช่น การปฏิเสธการเข้าร่วมในพิธีสารเกียวโต การถอนตัวที่จะลงนามยอมรับอำนาจศาลอาญาระหว่างประเทศเหนือผู้นำของตน การละเมิดมติสหประชาชาติในการเข้าทำสงครามกับประเทศอิรัก การใช้โทษประหารชีวิตโดยละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศในประเด็นต่างๆ เป็นต้น ซึ่งในกรณีดังกล่าวสหรัฐอเมริกาก็ได้อ้างถึงเหตุผลของตนซึ่งแตกต่างจากประเทศที่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศซึ่งมีบทบาทสำคัญในสังคมระหว่างประเทศ สาเหตุที่ทำให้เกิดการละเมิดการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศและปัจจัยอันนำมาสู่การปฏิบัติตามที่ดีขึ้นของสหรัฐอเมริกานั้นจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษา จะเห็นได้ว่าสหรัฐอเมริกาพยายามหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมในระบอบระหว่างประเทศซึ่งขัดแย้งกับสิ่งที่สหรัฐอเมริกาเป็นอยู่ แต่สำหรับระบอบระหว่างประเทศบางเรื่องซึ่งสหรัฐอเมริกาได้เข้าร่วมไปแล้วและได้รับผลประโยชน์อย่างมากซึ่งต่อมาได้เกิดมีความขัดแย้งระหว่างการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศกับการเมืองภายในรัฐนั้น สหรัฐอเมริกาได้ใช้วิธีการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศโดยการตีความการปฏิบัติตามแนวทางของตนเองซึ่งแตกต่างไปจากสังคมระหว่างประเทศ กรณีตัวอย่างหนึ่งที่ปรากฏขึ้น คือการที่สหรัฐอเมริกาได้ใช้โทษประหารชีวิตกับผู้กระทำผิดชาวต่างชาติซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล อันเป็นการละเมิดการปฏิบัติตามระบอบกฎหมายระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นโดยอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล

การใช้โทษประหารชีวิตเพื่อลงโทษผู้กระทำผิดของประเทศต่างๆนั้นเป็นเรื่องการเมืองภายในของรัฐซึ่งแต่ละประเทศมีนโยบายและรูปแบบการใช้โทษประหารชีวิตแตกต่างกัน เกือบทุกประเทศในโลกนั้นต่างเคยใช้โทษประหารชีวิตเพื่อลงโทษผู้กระทำผิดร้ายแรงมาแล้วแทบทั้งสิ้น แต่ ณ ปัจจุบันนั้นหลายประเทศได้ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตไปแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการยกเลิกโทษประหารชีวิตโดยสมบูรณ์ การยกเลิกใช้โทษประหารชีวิตในคดีอาญาทั่วไปหรือยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ สำหรับประเทศที่ยังคงใช้โทษประหารชีวิตอยู่นั้นได้มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ทั้งฝ่ายสนับสนุนและต่อต้านในประเด็นต่างๆ อย่างมากมายทั้งจากภายในและนอกประเทศ โดยเฉพาะฝ่ายต่อต้านที่ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้น แปรผันตามแนวคิดและหลักการด้านสิทธิมนุษยชนที่ได้แผ่ขยายไปอย่างรวดเร็วในสังคมระหว่างประเทศ ด้วยเหตุนี้การใช้โทษประหารชีวิตจึงได้ถูกยกเลิกหรือถูกจำกัดในประเด็นต่างๆ มากขึ้นด้วยเช่นกัน

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศหนึ่งซึ่งมักจะแสดงออกถึงความเป็นผู้นำด้านสิทธิมนุษยชนในสังคมระหว่างประเทศมาโดยตลอด แต่กลับเป็นประเทศหนึ่งซึ่งยังคงใช้โทษประหารชีวิตเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดกฎหมายอาญาทั่วไปอยู่จนถึงปัจจุบัน ในจำนวน 50 มลรัฐ และ 1 เขต การปกครองของสหรัฐอเมริกามีการใช้โทษประหารชีวิตแก่ผู้กระทำความผิดอยู่ถึง 38 มลรัฐ รวมถึงกฎหมายสหพันธรัฐ (กฎหมายแห่งชาติ) และกฎหมายทหารด้วย ตามประวัติศาสตร์การใช้โทษประหารชีวิตในประเทศนี้ มีการประหารชีวิตนักโทษมาแล้วไม่ต่ำกว่า 14,000 คน³ จากข้อมูลขององค์การนิรโทษกรรม (Amnesty International) พบว่าการประหารชีวิตนักโทษของประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี ค.ศ.1994 - 1999 มีจำนวนมากเป็นอันดับ 4 รองจากประเทศจีน อิหร่าน และ ซาอุดีอาระเบีย จากการสำรวจประชานิยมที่ผ่านๆ มา ประชาชนชาวสหรัฐอเมริกามีความนิยมในการใช้โทษประหารชีวิตมากกว่าการยกเลิกโทษประหารชีวิตมาโดยตลอด⁴

แม้ว่าปัจจุบัน การใช้โทษประหารชีวิตจะยังไม่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในสังคมระหว่างประเทศว่าเป็นการกระทำที่โหดร้ายและละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง⁵ โดยฝ่ายสนับสนุนการใช้โทษประหารชีวิตยังคงมีความคิดเห็นว่าการใช้โทษประหารชีวิตนั้นยังคงมีประโยชน์ต่อการแก้ไข ปัญหาอาชญากรรม ช่วยยับยั้งอาชญากรรมและทำให้กฎหมายอาญาในประเทศมีความศักดิ์สิทธิ์ ประเทศที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจของโลกบางประเทศก็ยังคงมีการใช้โทษประหารชีวิตอยู่เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และ สิงคโปร์ แต่อย่างไรก็ตามการใช้โทษประหารชีวิตนั้นก็ได้ถูกต่อต้าน และถูกจำกัดในประเด็นต่างๆ มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการห้ามใช้โทษประหารชีวิตกับเด็กและเยาวชน หญิงมีครรภ์หรือผู้ป่วยทางจิต การใช้โทษประหารชีวิตโดยมีมาตรฐานและไม่มีอคติทางด้านสีผิวและเชื้อชาติ การให้ผู้ที่ต้องโทษประหารชีวิตได้รับคำปรึกษาและต่อสู้คดีอย่างเป็นธรรม หรือ การห้ามใช้โทษประหารชีวิตกับชาวต่างชาติที่ถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล เป็นต้น

ในแต่ละมลรัฐของสหรัฐอเมริกานั้นมีรัฐธรรมนูญและกฎหมายอาญาเพื่อใช้บังคับภายในมลรัฐของตน รวมถึงกฎหมายและนโยบายการใช้โทษประหารชีวิตที่มีความแตกต่างกันด้วย

³ Herbert H. Haimess, *Against Capital Punishment: the Anti-death penalty movement in America 1972 - 1994* (New York: Oxford University Press, 1996), p. 7.

⁴ Death Penalty Information Center, "Gallup Poll : Public Divided Between Death Penalty and Life Imprisonment Without Parole(Online)", Available from : <http://www.deathpenaltyinfo.org/article.php?scid=23&did=1029>. (February 2005).

⁵ เปรียบเช่นกรณีของการมีทาสในอดีตที่เคยเป็นที่ยอมรับ แต่ในปัจจุบันถูกมองว่าเป็นการค้ำมนุษย์ ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง และได้รับการต่อต้านจากทุกๆ ประเทศทั่วโลก แต่ในประเด็นการใช้โทษประหารชีวิตในปัจจุบันยังมีได้มีความคิดเห็นไปถึงขั้นนั้น

แต่ทั้งหมดยังคงอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ที่ศาลสูงได้วางแนวทางไว้ไปในแนวทางเดียวกัน ในจำนวน 38 มลรัฐที่ยังคงมีและใช้โทษประหารชีวิตอยู่นั้นมองว่า การใช้โทษประหารชีวิตสามารถยับยั้งอาชญากรรมรุนแรง (Deterrence) โดยเฉพาะคดีฆาตกรรม รวมไปถึงการกระทำความอาญาทั่วไปได้ จากงานวิจัยของศาสตราจารย์ไอแซค เอลห์ริช⁶ ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1975 แสดงให้เห็นว่า การประหารชีวิตแต่ละครั้งสามารถยับยั้งฆาตกรได้ 8 คน งานวิจัยของเอลห์ริชได้รับการยอมรับและถูกนำมาใช้อ้างอิงใน คดีเกริกซึ่งเป็นคดีที่ทำให้โทษประหารชีวิตถูกนำกลับมาใช้ในสหรัฐอเมริกาอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีแนวความคิดที่ว่า การใช้โทษประหารชีวิตเป็นการแก้แค้นให้เหยื่อในคดีฆาตกรรม (Retribution) ด้วย แต่ก็ได้มีงานศึกษาวิจัยที่พบว่าจากสถิติการเกิดคดีอาญาร้ายแรงในสหรัฐอเมริกานั้นปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างใดๆ ระหว่างมลรัฐที่มีหรือยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้อีก 12 มลรัฐและ 1 เขตการปกครองที่ได้ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตไปตั้งแต่ปี ค.ศ.1973 นั้นไม่ได้นำเอาโทษประหารชีวิตกลับมาใช้อีกเลยแม้ว่าผลการสำรวจความคิดเห็นของประชากรในมลรัฐเหล่านี้จะสอดคล้องกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งสนับสนุนการใช้โทษประหารชีวิตมากกว่าการยกเลิกก็ตาม⁷

โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา นั้นยังคงมีและใช้อยู่จนถึงปัจจุบันท่ามกลางแรงกดดันและกระแสต่อต้านจากประเทศที่ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตไปแล้วโดยเฉพาะจากอารยประเทศแถบยุโรปตะวันตกซึ่งได้ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตไปแล้วเกือบทุกประเทศ ปัจจุบันได้มีกฎหมายระหว่างประเทศ ระบบความร่วมมือระหว่างประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศมากมายที่ร่วมกันยกเลิกและจำกัดการใช้โทษประหารชีวิตในประเทศต่างๆ แต่สหรัฐอเมริกาก็ปฏิเสธที่จะเข้าร่วม หรือไม่ได้ให้ข้อสงวนในเรื่องที่กระทบต่อการใช้โทษประหารชีวิตในประเทศของตนมาโดยตลอด ดังเช่น อนุสัญญาสิทธิมนุษยชนนานาชาติ เรื่องข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิพลเมืองและการเมือง(The International Covenant on Civil and Political Right : ICCPR) ที่มีสมาชิกทั่วโลกกว่า 144 ประเทศได้ให้สัตยาบัน สหรัฐอเมริกาได้เข้าร่วมในอนุสัญญานี้แต่ได้มีข้อสงวนไว้ในมาตรา 6 ซึ่งบัญญัติห้ามการประหารชีวิตนักโทษซึ่งกระทำความผิดในขณะที่เป็นเยาวชนหรืออายุต่ำกว่า 18 ปี หากนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 เป็นต้นมา สหรัฐอเมริกาได้ประหารชีวิตนักโทษ

⁶ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Isaac Ehrlich, "The Deterrent Effect of Capital Punishment: A Question of Life and Death," American Economic Review 397 (1975): 65. . Isaac Ehrlich, "Capital Punishment and Deterrence: Some Further Thoughts and Additional Evidence," Journal of Political Economy 741 (1977): 85.

⁷ Phoebe C. Ellsworth and Samuel R. Gross, "Hardening of the Attitudes: Americans' Views of the Death Penalty," in the Death Penalty in America: Current Controversies. ed. Hugo Adam Bedau (New York: Oxford University Press, 1997), pp. 91-94.

เยาวชนไปแล้วถึง 4 คน และปัจจุบันก็ยังคงใช้โทษประหารชีวิตกับบุคคลผู้กระทำความผิดในขณะอายุต่ำกว่า 18 ปีอยู่ในอีกหลายมลรัฐ

ในขณะที่สังคมระหว่างประเทศยังมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องการใช้โทษประหารชีวิต การประหารชีวิตบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ถูกต่อต้านและได้รับความสนใจในเวทีระหว่างประเทศ เพราะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมและละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองคนชาติ และได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่งด้วย การใช้โทษประหารชีวิตของสหรัฐอเมริกากับผู้กระทำความผิดชาวต่างชาติซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลถูกมองว่าเป็นการใช้โทษประหารชีวิตกับผู้ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจและไม่อาจต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ในกระบวนการใช้โทษประหารชีวิตซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อน ประเด็นนี้ได้เกิดเป็นปัญหาความขัดแย้งกับต่างประเทศมาแล้วหลายครั้ง เพราะไม่ว่าจะเป็นประชาชนสัญชาติใดก็ตาม ย่อมคาดหวังความคุ้มครองจากรัฐบาลของตนเมื่อพักอาศัยอยู่นอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบอบกฎหมายระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นจากอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ค.ศ.1963 ได้กำหนดสิทธิทางกงสุลให้กับคนชาติของประเทศสมาชิก ซึ่งสหรัฐอเมริกาได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วย การประหารชีวิตชาวต่างชาติโดยละเมิดสิทธิทางกงสุลของสหรัฐอเมริกาจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามระบอบกฎหมายระหว่างประเทศ อันนำมาซึ่งความขัดแย้งกับต่างประเทศในเวลาต่อมา⁸

สิทธิทางกงสุลตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ค.ศ.1963 มาตรา 36 เป็นสิทธิเฉพาะตัวภายใต้ระบอบกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งให้ความคุ้มครองคนชาติของประเทศสมาชิกในอนุสัญญา ซึ่งได้เดินทางไปพักอาศัยอยู่ ณ ต่างประเทศ มาตรา 36 นี้ได้บัญญัติถึงสิทธิของคนชาติ (ผู้ส่ง) ในการที่จะได้รับแจ้งถึงสิทธิที่ตนมีอยู่ โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้จับกุมคุมขังตนนั้นแจ้งให้สถานกงสุลของตนทราบถึงการจับกุมและคุมขังโดยเจ้าหน้าที่รัฐในต่างประเทศ (รัฐผู้รับ) สิทธิทางกงสุลได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมคุมขัง (รัฐผู้ส่ง) ที่จะต้องแจ้งให้ผู้ถูกจับกุมทราบถึงสิทธินี้ และหากผู้ถูกจับกุมต้องการให้สถานกงสุลของตนทราบถึงการจับกุม เจ้าหน้าที่ผู้จับกุมจะต้องแจ้งให้สถานกงสุลของคนชาตินั้นทราบโดยไม่ชักช้า จากบทบัญญัตินี้ทำให้ประเทศสมาชิกของอนุสัญญาได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามของสมาชิกด้วยเช่นกัน รัฐบาลประเทศสมาชิกจะได้ทราบถึงการจับกุมและคุมขังและดำเนินคดีกับคนชาติตนในต่างประเทศ ทั้งนี้

⁸ การประหารชีวิตชาวต่างชาติซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลในสหรัฐอเมริกาเป็นประเด็นหนึ่งในห้าประเด็นซึ่งคณะสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศได้แสดงความกังวลและโจมตีว่าเป็นการใช้โทษประหารชีวิตที่ขัดแย้งกับหลักการด้านมนุษยธรรม และสิทธิมนุษยชน

เพื่อที่จะได้ให้ความช่วยเหลือ และให้ความคุ้มครองคนชาติตนตามความเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อมิให้คนชาติของตนได้รับโทษร้ายแรงถึงขั้นประหารชีวิต⁹ จนถึงปี ค.ศ.2004 อนุสัญญา¹⁰ นี้ได้มีประเทศต่างๆ ทั่วโลกลงนามเป็นสมาชิกจำนวน 172 ประเทศและให้สัตยาบันที่จะปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าวมากถึง 168 ประเทศ ประเทศสหรัฐอเมริกา¹¹ นั้นได้เห็นความสำคัญของอนุสัญญา¹² นี้ จึงได้ลงนามและให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม ค.ศ.1969 โดยไม่มีข้อสงวนใดๆ ในอนุสัญญา มีผลให้คนสัญชาติสหรัฐอเมริกาที่พำนักอาศัยอยู่ในต่างประเทศสมาชิกได้รับสิทธิทางกงสุลที่มีในระบอบความร่วมมือนี้ แต่ขณะเดียวกันสิทธิทางกงสุลก็ได้กลายเป็นกฎหมายภายในของสหรัฐอเมริกาโดยทันทีซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐของสหรัฐอเมริกามีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาเป็นการตอบแทนให้กับประเทศสมาชิกอื่นด้วยเช่นกัน ความร่วมมือในอนุสัญญาระหว่างประเทศนี้ เป็นระบอบความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างประเทศ (International Legal Regime) ในสังคมนระหว่างประเทศ

แม้สหรัฐอเมริกาจะปฏิเสธการปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตและปฏิเสธการเข้าร่วมในความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตในเวทีระหว่างประเทศมาโดยตลอดก็ตาม แต่ในที่สุดการใช้โทษประหารชีวิตของสหรัฐอเมริกาก็ได้รับผลกระทบจากสิทธิทางกงสุลซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศที่สหรัฐอเมริกาได้สมัครใจเข้าร่วมไปแล้ว และยังถูกมองว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศได้ให้ความสำคัญไว้ด้วยเช่นกัน

สิทธิทางกงสุลซึ่งมีแก่นักโทษประหารชีวิตชาวต่างชาติ¹³ นั้นเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของนักโทษ และรัฐบาลของคนชาตินักโทษนั้น หากนักโทษชาวต่างชาติได้รับสิทธิทางกงสุลอย่างถูกต้อง และขอให้แจ้งการจับกุมแก่รัฐบาลของตนแล้ว รัฐบาลต่างชาติก็จะสามารถเข้ามาให้ความช่วยเหลือคุ้มครองคนชาติของตนในด้านการสื่อสาร ให้คำปรึกษา ให้ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย และกระบวนการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาซึ่งมีความซับซ้อนและแตกต่างจากประเทศของตนได้ตามความเหมาะสม และสามารถรวบรวมข้อมูลอันเป็นประโยชน์เสนอต่อศาลเพื่อการลดโทษซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์เช่นนี้มักอยู่ในประเทศของนักโทษนั้นซึ่งมีผลต่อการไม่ได้รับโทษประหารชีวิตของนักโทษ แต่เมื่อสหรัฐอเมริกามีได้ให้ความคุ้มครองนักโทษต่างชาติด้วยการละเมิด

⁹ Hugo Adam Bedau, "International Human Rights Law and the Death Penalty in America," in the Death Penalty in America: Current Controversies, ed. Hugo Adam Bedau (New York: Oxford University Press, 1997), pp. 246-247. สำหรับประเทศที่ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตโดยสมบูรณ์นั้น มีความคิดเชื่อที่ว่าแม้อาชญากรจะกระทำความผิดร้ายแรงเพียงใดก็ตามก็ไม่ควรที่จะได้รับโทษประหารชีวิต

สิทธิทางกงสุลจนท้ายที่สุดนักโทษเหล่านี้ได้รับโทษถึงขั้นประหารชีวิต จึงเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศและส่งผลกระทบต่อการใช้โทษประหารชีวิตในประเทศสหรัฐอเมริกา

นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1976 เป็นต้นมาจนถึง ค.ศ.2004 มีชาวต่างชาติถูกประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาอย่างน้อย 21 คน และอย่างน้อย 16 คนถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล¹⁰ สหรัฐอเมริกามีได้แจ้งให้ผู้ถูกประหารชีวิตเหล่านี้ทราบถึงสิทธิทางกงสุลตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ค.ศ.1963 มาตรา 36 แต่อย่างไรก็ตาม ทำให้รัฐบาลของผู้ถูกประหารชีวิตชาวต่างชาติไม่พอใจและเรียกร้องให้สหรัฐอเมริกาชดเชยการละเมิดอนุสัญญาด้วยการทบทวน และพิจารณาคดีใหม่โดยคำนึงถึงการละเมิดสิทธิทางกงสุล หรือ เปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นโทษอื่น ข้อเรียกร้องเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนจากประเทศต่างๆ ทั้งที่เป็นและไม่ได้เป็นสมาชิกของอนุสัญญาจำนวนมากซึ่งได้ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตไปแล้วด้วย

สหรัฐอเมริกาได้ละเมิดสิทธิทางกงสุลและไม่ปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล มาตรา 36 มาอย่างยาวนาน เริ่มตั้งแต่การละเลยที่จะนำเอาสิทธิทางกงสุลตามอนุสัญญามาใช้บังคับให้เกิดประสิทธิภาพ แม้ว่าสิทธิทางกงสุลจะถูกนำมาใช้เป็นกฎหมายภายในของสหรัฐอเมริกาโดยไม่จำเป็นต้องอนุมัติเป็นกฎหมายภายในอีกแต่อย่างไร แต่ก็ปรากฏหลักฐานที่แสดงให้เห็นโดยชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจับกุมคุมขังผู้กระทำความผิดนั้นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิทางกงสุลน้อยมาก ตลอดชีวิตการรับราชการของเจ้าหน้าที่ตำรวจหลายๆ คนอาจไม่เคยรับรู้และทราบถึงสิทธิทางกงสุลที่มีแก่คนต่างชาติเลย¹¹ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การจับกุมคุมขังชาวต่างชาติในสหรัฐอเมริกานั้นมีการแจ้งสิทธิทางกงสุลอย่างถูกต้องเพียงไม่กี่ครั้ง และไม่น่าแปลกใจเลยว่าในจำนวนนักโทษชาวต่างชาติจำนวนมากที่ถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลนี้จะมีบางคนที่ได้รับโทษร้ายแรงถึงขั้นประหารชีวิต การละเมิดการปฏิบัติตามอนุสัญญายังคงมีต่อไปอีกเมื่อการหยิบยกเอาการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลขึ้นมาเรียกร้องในชั้นพิจารณานั้น สหรัฐอเมริกาได้ยกเอากฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายภายในเรื่องระยะเวลาและกระบวนการที่ผิดพลาด (Procedural Default) มาเป็นการป้องกันการชดเชยให้กับผู้ถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล ฉะนั้นจึงทำให้ การอุทธรณ์ (appeal) คำร้องเกี่ยวกับการจับกุมคุมขังอันมิชอบ (writ of

¹⁰ Mark Warren, "Death Penalty Information Center 2004 : Foreign National Part2(Online)". Available from: <http://www.deathpenaltyinfo.org/article.php?scid=31&did=582> (30 July 2005).

¹¹ จากประสบการณ์การทำงานของผู้ศึกษาวิจัยพบว่าในกรณีของประเทศไทยเอง ข้าราชการตำรวจและผู้บังคับใช้กฎหมายโดยส่วนมากก็ไม่ทราบเช่นกันว่าได้มีการใช้บังคับ พระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางกงสุล พ.ศ.2541 ซึ่งมีบทบัญญัติเกือบทุกมาตราคัดลอกและแปลมาจากอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ค.ศ.1963 รวมทั้งสิทธิทางกงสุลที่มีในมาตรา 36 นี้ด้วย

habeas corpus) การขอให้ศาลสูงนำคดีมาพิจารณา (writ of certiorari) หรือ การผ่อนผันโทษ (clemency) ในคดีประหารชีวิตอันเกิดจากการละเมิดสิทธิทางกงสุลนั้นไม่เคยเกิดขึ้นเลย

เมื่อวันที่ 23 มีนาคม ค.ศ.1993 นายคาร์ลอส แซนตานา (Carlos Santana) นักโทษประหารชีวิตชาวโดมินิกันได้ถูกประหารชีวิตในมลรัฐเท็กซัส เจ้าหน้าที่ทูตโดมินิกันได้พยายามที่จะเข้าพบผู้ว่าการรัฐเท็กซัสเพื่อขอให้ผ่อนผันโทษเนื่องจากนายแซนตานาถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ อีกสองวันต่อมา นายรามอน มอนโตยา สัญชาติเม็กซิกันถูกประหารชีวิตในมลรัฐเท็กซัสอีกเช่นกัน และก่อให้เกิดการเดินขบวนในประเทศเม็กซิโกเพื่อประท้วงประเทศสหรัฐอเมริกาต่อการประหารชีวิตนายมอนโตยาซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล จากกรณีของนายมอนโตยาได้เป็นจุดเริ่มต้นของการที่รัฐบาลเม็กซิโกเข้ามาแทรกแซงการใช้โทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกันที่ถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลในประเทศสหรัฐอเมริกา¹² นอกจากนี้ยังมีนักโทษต่างชาติสัญชาติอื่นซึ่งถูกสหรัฐอเมริกาประหารชีวิตโดยละเมิดสิทธิทางกงสุลอีกหลายประเทศ ได้แก่ เอกวาดอร์ แคนาดา ปารากวัย ฮอนดูรัส เยอรมัน และไทย เป็นต้น

เมื่อรัฐบาลต่างชาติได้ทราบถึงการลงโทษประหารชีวิตคนชาติตนซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลในสหรัฐอเมริกาแล้ว ก็ได้ใช้วิธีการทางการทูตเพื่อเจรจาขอให้มีการทบทวนและพิจารณาคดีใหม่โดยคำนึงถึงการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล หรือเปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิตเป็นการจำคุกตลอดชีวิต รวมทั้งเรียกร้องต่อองค์ระหว่งประเทศเพื่อให้สหรัฐอเมริกาชดเชยการละเมิดอนุสัญญาความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาสหรัฐอเมริกาได้ยอมรับถึงความผิดพลาดของเจ้าหน้าที่ไม่ได้ปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ แต่ยังคงปฏิเสธความรับผิดชอบที่จะชดเชยความเสียหายด้วยการทบทวนหรือพิจารณาคดีใหม่ และไม่ยอมละเว้นโทษประหารชีวิตตามที่รัฐบาลต่างประเทศร้องขอ ทั้งนี้โดยการตีความการปฏิบัติตามอนุสัญญาและชดเชยการละเมิดอนุสัญญาตามแนวทางของตนเอง อีกทั้งยังให้เหตุผลว่าการใช้โทษประหารชีวิตเป็นเรื่องภายในประเทศที่ใช้กับประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาคและไม่อาจถูกแทรกแซงจากภายนอกประเทศได้

นอกจากสหรัฐอเมริกาจะได้ให้สัตยาบันโดยไม่มีข้อสงวนในอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ค.ศ.1963 แล้ว เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม ค.ศ.1969 สหรัฐอเมริกายังได้ให้สัตยาบันในพิธีสารอนุสัญญา (Optional Protocol) เพื่อให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice) หรือ ศาลโลก (World Court) เป็นองค์ระหว่งประเทศทางด้านตุลาการที่มี

¹² "Texas Executes a Mexican Killer, Raising a Furor Across the Border," N.Y. Times (26 Mar 1993):

อำนาจเหนือข้อพิพาทซึ่งเกิดขึ้นตามอนุสัญญานี้ สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกที่ได้นำเอาข้อพิพาทตามอนุสัญญานี้ขึ้นฟ้องร้องต่อศาลโลกในกรณีเกิดข้อพิพาทกับประเทศอิหร่านเมื่อปี ค.ศ. 1979¹³

ศาลโลก เป็น องค์การระหว่างประเทศซึ่งมีบทบาทต่อการกำหนดแนวทาง มาตรฐาน และอธิบายความหมายของกฎหมายระหว่างประเทศให้ประเทศต่างๆ ได้ปฏิบัติต่อกัน แม้ว่าศาลโลกจะไม่มีอำนาจเหนือรัฐ โดยบังคับให้รัฐต่างๆ ปฏิบัติตามคำสั่งได้อย่างเด็ดขาด¹⁴ ดังเช่นศาลยุติธรรมภายในประเทศ แต่คำสั่งของศาลโลกก็ได้กลายเป็นบรรทัดฐาน ศาลโลกเปรียบเสมือนผู้ชี้ขาด ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ใดเป็นผู้ละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ คำตัดสินของศาลโลกนี้เป็นต้นกำเนิดของกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งกำหนดพฤติกรรมของรัฐในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งช่วยระงับข้อพิพาท และ เสริมสร้างความร่วมมือต่อกันให้ดีขึ้นอีกด้วย¹⁵

การละเมิดอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลของสหรัฐอเมริกาได้ถูกรัฐบาลต่างประเทศฟ้องร้องต่อศาลโลกมาแล้วถึง 3 ครั้งด้วยกัน โดยคดีแรกเกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1998 คือคดีของ นายแองเจิล ฟรานซิสโก เบรียด(Angel Francisco Breard)¹⁶ นักโทษประหารชีวิตชาวปารากวัย นายเบรียดได้กระทำความผิดฆาตกรรมและพยายามข่มขืนกระทำความชำเราผู้เสียหายในมลรัฐเวอร์จิเนียเมื่อปี ค.ศ. 1993 นายเบรียดได้ยอมรับสารภาพและได้แถลงถึงพื้นฐานทางครอบครัวที่มีปัญหาเมื่อครั้งยังเป็นเด็กเพราะเชื่อว่าจะได้รับการผ่อนผันโทษหรือลดโทษอย่างเช่นในประเทศปารากวัย แต่คณะลูกขุนได้ตัดสินว่าพฤติกรรมของนายเบรียดนั้นจะเป็นอันตรายในอนาคต จนในที่สุดได้มีคำพิพากษาคัดสินให้ประหารชีวิตนายเบรียด

รัฐบาลปารากวัยได้ทราบการตัดสินให้ประหารชีวิตนายเบรียดภายหลังมีคำตัดสินในศาลชั้นต้นไปแล้ว ได้พยายามเข้าแทรกแซงการใช้โทษประหารชีวิตของนายเบรียด ด้วยการมีคำร้องเกี่ยวกับการจับกุมคุมขังที่ไม่ชอบ และมีคำร้องขอให้ศาลสูงนำคดีมาพิจารณา โดยอ้างถึงการที่

¹³ International Court of Justice, "Case concerning the Aerial Incident of 3 July 1988: (Islamic Republic of Iran v. United States of America), " Paper presented at The Hague: International Court of Justice(2000).

¹⁴ แม้ว่าประเทศคู่กรณีอาจร้องขอต่อคณะมนตรีความมั่นคงให้ดำเนินมาตรการเพื่อบังคับให้มีการปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกได้ แต่ในกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว คณะมนตรีความมั่นคงก็ไม่อาจใช้กำลังบังคับให้สหรัฐอเมริกาปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

¹⁵ Phillip Allot , "The International Court and The Voice of justice," in Fifty Years of the International Court of Justice. eds. Vaughan Lowe and Malgosia Fitzmaurice(New York: Cambridge University press, 1996), pp. 17 – 39.

¹⁶ International Court of Justice, "LaGrand Case: Germany v. United State(27 June 2001)," Paper presented at The Hague: International Court of Justice(2002).

นายเบรียดถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากสหรัฐอเมริกาอ้างว่านายเบรียดไม่ได้อ้างถึงการละเมิดสิทธิทางกงสุลของเจ้าหน้าที่สหรัฐอเมริกาในระหว่างการพิจารณาคดี สิทธิทางกงสุลไม่ได้รับความคุ้มครองเนื่องจากเป็นกระบวนการพิจารณาคดีที่ผิดพลาด (Procedural Default) รัฐบาลปารากวัยจึงได้นำเรื่องของนายเบรียดขึ้นฟ้องต่อศาลโลกภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ศาลโลกจึงได้มีคำสั่งชั่วคราว (Provisional Measures) ให้สหรัฐอเมริกาหยุดการประหารชีวิตนายเบรียดไว้จนกว่าจะมีการพิจารณาคดีและตัดสินคดีของศาลโลก แต่ศาลสูงสุดก็ปฏิเสธการนำเอาคดีมาพิจารณาใหม่ และไม่หยุดการประหารตามคำสั่งศาลโลก โดยให้เหตุผลว่าคำสั่งชั่วคราวของศาลโลกไม่มีผลผูกพันสหรัฐอเมริกาให้ต้องปฏิบัติตาม สหรัฐอเมริกามีได้ปฏิบัติตามคำสั่งชั่วคราวของศาลโลกในครั้งนี้และได้ประหารชีวิตนายเบรียดในปี ค.ศ.1998 ภายหลังจากการประหารชีวิตนายเบรียด รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้แสดงความเสียใจและขอโทษอย่างเป็นทางการต่อรัฐบาลปารากวัย และอีกไม่กี่เดือนต่อมารัฐบาลปารากวัยก็ได้ถอนคดีดังกล่าวออกจากศาลโลกโดยยังไม่มีมีการพิจารณาและตัดสินคดีแต่อย่างใด¹⁷

ต่อมาในปี ค.ศ.1999 รัฐบาลเยอรมันได้ฟ้องสหรัฐอเมริกาต่อศาลโลกในกรณีคล้ายกับคดีของนายเบรียด และเรียกร้องให้ศาลโลกมีคำสั่งชั่วคราวให้สหรัฐอเมริกาหยุดการลงโทษประหารชีวิตนายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ ชาวเยอรมันไว้ นายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ เป็นนักโทษประหารชีวิตที่ถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล โดยนายวอลเตอร์เป็นหนึ่งในพี่น้องตระกูลลาแกรนด์ที่ถูกศาลอริโซนาตัดสินให้ลงโทษประหารชีวิต นายคาร์ลและนายวอลเตอร์ถูกจับกุมในข้อหาฆาตกรรมเมื่อปี ค.ศ.1982 ต่อมาได้ถูกตัดสินให้ประหารชีวิตเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 1999 และ 3 มีนาคม 1999 ตามลำดับ รัฐบาลเยอรมันไม่เคยได้รับทราบถึงการจับกุม และคุมขังชาวเยอรมันทั้งสองมาก่อนจนกระทั่งผ่านพ้นไป 10 ปีภายหลังจากการถูกจับกุมคุมขัง หลังจากที่สหรัฐอเมริกาได้ประหารชีวิตนายคาร์ล ลาแกรนด์ไปแล้วคนหนึ่ง รัฐบาลเยอรมันได้เรียกร้องทางการทูตเพื่อให้มีการยืดระยะเวลาการพิจารณาคดีออกไปโดยคำนึงถึงการที่สหรัฐอเมริกาได้ละเมิดการปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลต่อคนชาติเยอรมัน แต่ศาลสหรัฐอเมริกาก็ไม่รับฟังและอ้างว่านักโทษมิได้หยิบยกขึ้นมากล่าวอ้างในระหว่างการพิจารณาคดี เป็นกระบวนการพิจารณาที่ผิดพลาด (Procedural Default) เช่นเดียวกับในคดีของนายเบรียด รัฐบาลเยอรมันจึงได้ฟ้องสหรัฐอเมริกาต่อศาลโลกและได้ขอให้มีคำสั่งชั่วคราวขอให้ชะลอการประหารชีวิตนายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ ศาลโลกได้มี

¹⁷ "United States of America – Osvaldo Torres Mexican national denied consular rights scheduled to die," *Amnesty International* (April 2004): 13.

คำสั่งชั่วคราวให้สหรัฐอเมริกาชะลอการประหารไว้ แต่สหรัฐอเมริกาก็มิได้เชื่อฟังคำสั่งของศาลโลก ครั้งนี้อีกเช่นเคย และได้ประหารชีวิตนายวอลเตอร์ไปเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 1999

รัฐบาลเยอรมันไม่ได้ถอนคดีออกจากศาลโลกภายหลังการขอโทษจากรัฐบาล สหรัฐอเมริกาดังเช่นคดีเบรียคของรัฐบาลปารากวัย เยอรมันร้องขอให้ศาลโลกตัดสินในคดีนี้ต่อไป จนในที่สุดเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน ค.ศ.2001 ศาลโลกได้มีคำตัดสินว่า สหรัฐอเมริกาได้ละเมิดการปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลเกี่ยวกับสิทธิทางกงสุลต่อพี่น้องตระกูลลาแกรนด์ โดยไม่แจ้งให้นักโทษทราบถึงสิทธิในการแจ้งแก่สถานกงสุล ศาลโลกมีคำตัดสินว่า "ไม่ต้องคำนึงว่านักโทษชาวเยอรมันจะเห็นความสำคัญและใช้สิทธิทางกงสุลหรือไม่ หรือ รัฐบาลเยอรมันจะให้การช่วยเหลือแก่นักโทษหรือไม่ก็ตาม เพราะอนุสัญญานี้ได้มอบให้ซึ่งสิทธิดังกล่าวแก่นักโทษชาวเยอรมัน และรัฐบาลเยอรมันต้องได้รับการคุ้มครองจากการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลของสหรัฐอเมริกา ซึ่งทั้งเยอรมันและสหรัฐอเมริกาได้สมัครใจเข้าร่วมในอนุสัญญานี้"¹⁸

นอกจากนี้ศาลโลกยังได้ตัดสินว่าการที่สหรัฐอเมริกาอ้างถึงกระบวนการภายในมาเป็นข้อจำกัดในการคุ้มครองคนต่างชาติดำเนินการตามอนุสัญญาและประหารชีวิตนักโทษโดยฝ่าฝืนคำสั่งตามมาตรฐานชั่วคราวของศาลโลกนั้น เป็นการละเมิดอนุสัญญาเพิ่มมากขึ้นไปอีกและไม่อาจที่จะนำเอากระบวนการพิจารณาที่ผิดพลาดซึ่งเป็นกฎหมายภายในขึ้นมากล่าวอ้างได้ สหรัฐอเมริกาจะต้องยอมรับอนุสัญญาที่ตนเข้าร่วม และต้องนำไปปรับใช้ให้ได้ผล(Full Effect) เหนือกฎหมายภายในประเทศ คำสั่งของศาลโลกมีผล 3 ประการคือ สิทธิทางกงสุลเป็นสิทธิเฉพาะตัว กระบวนการภายในจะนำมาอ้างเพื่อป้องกันการพิจารณาหรือขดเซยการละเมิดสิทธิไม่ได้ และ สหรัฐอเมริกาจะต้องหาวิธีการทบทวนและพิจารณาคดีใหม่โดยคำนึงถึงการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลของนักโทษ การขอโทษเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ

ภายหลังการตัดสินของศาลโลกในคดีลาแกรนด์ สหรัฐอเมริกาได้ออกคู่มือเจ้าหน้าที่และกำชับเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติตามอนุสัญญาเกี่ยวกับการให้สิทธิทางกงสุลมากขึ้น โดยเฉพาะในคดีที่นักโทษต่างชาติอาจได้รับโทษร้ายแรงถึงขั้นประหารชีวิต ได้มีการกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามอนุสัญญาอย่างเคร่งครัด และก่อนคำตัดสินของศาลโลกในคดีลาแกรนด์เพียงไม่นาน ศาลอุทธรณ์โอกลาโฮมาได้ตัดสินเปลี่ยนโทษประหารชีวิตแก่นายเจอราโด บัลเดซ มัลโตส (Gerardo Valdez Maltos) โดยให้เหตุผลถึงความสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศและแนวทางการพิจารณาและคำสั่งของศาลโลกที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิทางกงสุล

¹⁸ International Court of Justice, "Judgement of LaGrand Case: Germany v. United State(27 June 2001)," Paper presented at The Hague: Internaitonal Court of Justice(2002).

แต่การละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิทางกงสุลของเจ้าหน้าที่สหรัฐอเมริกาที่ผ่านมาก็ยังคงเกิดขึ้นเป็นความขัดแย้งระหว่างประเทศอีกหลายกรณี เมื่อปี ค.ศ. 2002 สหรัฐอเมริกาได้ประหารชีวิตนายจาเวียร์ ซอเรซ เมดินา (Javier Saurez Medina) นักโทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกัน ซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล ประธานาธิบดีบิเซนเต้ ฟอกซ์¹⁹ ของประเทศเม็กซิโกได้ดำเนินวิธีการทางการทูตร้องขอต่อรัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้ผ่อนผันโทษประหารชีวิตนายเมดินา และเปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นการจำคุกตลอดชีวิต แต่นายเมดินาก็ถูกประหารชีวิตในที่สุด จากเหตุการณ์นี้ทำให้เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ.2002 นายบิเซนเต้ ฟอกซ์ได้แสดงความไม่พอใจและยกเลิกการเดินทางเยือนประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อเป็นการประท้วงรัฐบาลสหรัฐอเมริกาอีกด้วย

การใช้โทษประหารชีวิตของสหรัฐอเมริกาได้ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลโลกอีกครั้งเมื่อรัฐบาลเม็กซิโกได้ตรวจพบในเวลาต่อมาว่านักโทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกันจำนวนหนึ่งซึ่งถูกประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาเมื่อช่วงทศวรรษก่อนหน้านั้น ทั้งหมดถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลโดยเจ้าหน้าที่สหรัฐอเมริกาไม่ได้แจ้งให้นักโทษทราบถึงสิทธิทางกงสุลและรัฐบาลเม็กซิโกก็ไม่เคยได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่สหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการจับกุมคุมขังคนเม็กซิกันดังกล่าวแต่อย่างใด โดยเมื่อวันที่ 9 มกราคม ค.ศ.2003 รัฐบาลเม็กซิโกได้ฟ้องสหรัฐอเมริกาต่อศาลโลกในคดีอเวน่า²⁰ โดยอ้างถึงนายอเวน่า และนักโทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกันรวม 54 คนซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล ต่อมาวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2003 ศาลโลกได้มีคำสั่งชั่วคราว ให้สหรัฐอเมริกาชะลอการประหารชีวิตนักโทษเม็กซิกันในคดีนั้นไว้ก่อน โดยเฉพาะนักโทษ 3 คน²¹ ซึ่งจะครบกำหนดวันประหารชีวิตในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า คำสั่งชั่วคราวของศาลโลกในครั้งนี้มีผลตอบรับที่ดีจากสหรัฐอเมริกา ถึงแม้ว่ามลรัฐเท็กซัสจะออกมาปฏิเสธการปฏิบัติตามคำสั่งชั่วคราวของศาลโลก แต่ขณะนี้นักโทษทั้ง 3 คนและนักโทษในคดีอเวน่าก็ยังไม่ถูกประหารชีวิตแต่อย่างใด แตกต่างจากคำสั่งชั่วคราวที่รัฐบาลปารากวัยและเยอรมันได้ฟ้องไปก่อนหน้านี้

ต่อมาวันที่ 31 มีนาคม 2004 ศาลโลกได้มีคำตัดสินในคดีอเวน่า ว่าสหรัฐอเมริกาได้ละเมิดการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้กับนักโทษชาวเม็กซิกัน 51 คน และเพื่อเป็นการชดเชยความ

¹⁹ President of Mexico (since 1 December 2000 – Present)

²⁰ International Court of Justice, "Avena and Other Mexican Nationals Case: Mexico v. United State(31 March 2004)," Paper presented at The Hague: International Court of Justice(2005).

²¹ นักโทษเม็กซิกัน ทั้ง 3 คน คือ นายออสวัลโด ตอเรส (Osvaldo Torres) ในมลรัฐโอกาโฮมา นายซีซา โรแบโต เฟียร์โร(Cesar Roberto Fierro) และ นายโรแบโต โมเรโน รามอส (Roberto Moreno Ramos) ในมลรัฐเท็กซัส

เสียหาย ศาลโลกได้สั่งให้สหรัฐอเมริกา นำคดีของนักโทษชาวเม็กซิกันทั้งหมดนี้มาพิจารณาใหม่ โดยคำนึงถึงการละเมิดสิทธิทางกงสุล และ ตัดสินเพิ่มเติมอีกว่าการเปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นจำคุกตลอดชีวิตที่มีไซโดยอำนาจตุลาการนั้นยังไม่เพียงพอต่อการชดเชยความเสียหาย ภายหลังจากตัดสินของศาลโลกในคดีอเวน่า ซึ่งเป็นคดีแรกที่มีคำตัดสินก่อนที่นักโทษจะถูกประหาร ได้ส่งผลกระทบต่อการใช้โทษประหารชีวิตชาวต่างชาติในสหรัฐอเมริกาโดยตรง โดยจนถึงขณะนี้ นักโทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกันในคดีอเวน่ายังไม่ถูกประหารชีวิตแต่อย่างใด

คำตัดสินของศาลโลกมีผลผูกพันต่อการที่สหรัฐอเมริกาจะต้องปฏิบัติตามหรือไม่นั้น มีทั้งผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย นายวิลเลียม ทาฟท์ (William H. Tafts IV) ที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นตัวแทนด้านกฎหมายของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาแถลงออกมาก่อนมีคำตัดสินในคดีอเวน่าว่า "ศาลโลกไม่ใช่ศาลอุทธรณ์" และ "การฟ้องร้องเช่นนี้ไม่เคยมีมาก่อน"²² แต่ภายหลังจากตัดสินของศาลโลกแล้วนายทาฟท์ กลับเป็นผู้ขอให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกโดยชี้ให้เห็นความสำคัญและผลประโยชน์ของพลเมืองชาวสหรัฐอเมริกาซึ่งพักอาศัยอยู่ในต่างประเทศ

ต่อมาวันที่ 13 พฤษภาคม 2004 ภายหลังจากศาลโลกได้มีคำสั่งและคำพิพากษาเกี่ยวกับนักโทษชาวเม็กซิกันได้ไม่นาน นายแบรด เฮนรี่ (Brad Henry) ผู้ว่ารัฐโอกาโฮมาได้อนุมัติผ่อนผันโทษ (Clemency) เพื่อให้มีการเปลี่ยนโทษประหารชีวิตแก่นายออสบัลโด ตอเรส (Osbaldo Torres) นักโทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกันซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล ต่อมาศาลอุทธรณ์โอกาโฮมาก็ได้ตัดสินเปลี่ยนโทษประหารให้แก่นายตอเรสโดยคำนึงถึงคำตัดสินของศาลโลกในคดีอเวน่า

เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2004 ศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้ยอมรับคำร้องให้มีการพิจารณาโดยศาลสูงของนักโทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกัน ในคดีของนายเมดิลลิน (Medellin v. Dretke) หนึ่งในนักโทษที่รัฐบาลเม็กซิโกยื่นฟ้องต่อศาลโลกในคดีอเวน่า ทั้งที่ก่อนหน้านี้ได้เคยปฏิเสธไม่รับไว้พิจารณาเลย

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2005 ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุชได้สั่งให้ศาลมลรัฐที่มีนักโทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกันในคดีอเวน่าปฏิบัติตามคำสั่งของศาลโลกในคดีอเวน่า โดยให้มีการทบทวนและพิจารณาคดีใหม่แก่นักโทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกันทั้ง 51 คนในมลรัฐต่างๆ ภายได้ข้อกังขาที่ว่าประธานาธิบดีมีอำนาจสั่งการเหนือศาลมลรัฐได้หรือไม่ แต่อย่างไรก็ตาม คำสั่งของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาก็แสดงให้เห็นว่าสหรัฐอเมริกายินยอมที่จะเปลี่ยนแปลงการใช้โทษประหารชีวิตกับผู้ถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลตามคำตัดสินของศาลโลก

²² "U.S asks U.N. to stay out of case," Washington Times(17 December 2003) หาได้ใน <http://washingtontimes.com/world/20031216-091645-4332r.htm>(2005, February).

เมื่อเดือนมีนาคม ปี ค.ศ.2005 นางคอนโดริซ่า ไรซ์ ได้แจ้งแก่สหประชาชาติว่า สหรัฐอเมริกาได้ถอนตัวจากการเข้าร่วมในพิธีศาลตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ที่ให้มีการระงับข้อพิพาทภายใต้ศาลโลกแล้ว ซึ่งจะมีผลให้ในอนาคต สหรัฐอเมริกาจะไม่ถูกฟ้องต่อศาลโลกภายใต้ข้อพิพาทตามอนุสัญญานี้อีกต่อไป

จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นในช่วงเวลาที่ศาลโลกได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิต ได้มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับการใช้โทษประหารชีวิตของอำนาจฝ่ายบริหาร และอำนาจตุลาการที่น่าสนใจ จากเดิมที่สหรัฐอเมริกาได้ละเมิดการปฏิบัติตามระบอบกฎหมายระหว่างประเทศ โดยการไม่แจ้งสิทธิทางกงสุลแก่นักโทษชาวต่างชาติที่ถูกจับกุมคุมขัง และยังได้ใช้โทษประหารชีวิตกับนักโทษเหล่านี้ แต่ภายหลังจากศาลโลกได้เข้ามาตีความว่าการกระทำของสหรัฐอเมริกาเป็นการละเมิดระบอบระหว่างประเทศและวางแนวทางการปฏิบัติไว้ให้ ก็เกิดความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับการใช้โทษประหารชีวิตไปในแนวทางของศาลโลกมากขึ้น

การไม่ปฏิบัติตามระบอบกฎหมายระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกาเกิดขึ้นจากการที่สหรัฐอเมริกาได้ดีความไปในแนวทางของตนซึ่งแตกต่างจากประเทศอื่น การเข้ามาตัดสินคดีของศาลโลกได้ก่อให้เกิดการตีความการปฏิบัติตามระบอบกฎหมายระหว่างประเทศที่ได้รับการยอมรับ และนำมาซึ่งการปฏิบัติตามระบอบกฎหมายระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกามากขึ้นจนมีผลต่อการใช้โทษประหารชีวิตในประเทศคำตัดสินและแนวทางเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศที่ศาลโลกได้ตีความไว้ เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางกว่าการตีความโดยรัฐใดรัฐหนึ่ง สะท้อนให้เห็นว่าผู้ใดเป็นผู้ละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ การตัดสินของศาลโลกที่เกิดขึ้นภายใต้อนุสัญญาดังกล่าวนี้นี้ มีผลต่อการตัดสินใจของผู้พิพากษาและนักกฎหมายทั่วโลกรวมทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา คำตัดสินของศาลโลกแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ละเมิดการปฏิบัติตามอนุสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศต่างๆ ได้ตกลงทำความร่วมมือกัน

การใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาได้ถูกท้าทายโดยกฎหมายระหว่างประเทศ และการเข้ามาเกี่ยวข้องของศาลโลก ในระยะเวลาเพียงไม่นานภายหลังจากการตัดสินและตีความอนุสัญญาของศาลโลก ได้มีการนำแนวทางคำตัดสินและตีความกฎหมายระหว่างประเทศของศาลโลกมาใช้กับการลงโทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา ถึงแม้ว่าสหรัฐอเมริกาไม่ได้ยอมรับที่จะปฏิบัติตามคำสั่งของศาลโลกโดยสมบูรณ์ แต่การเข้ามาเกี่ยวข้องของศาลโลกทั้ง 3 ครั้งดังกล่าว ได้เกิดเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทของศาลโลกที่มีต่อการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา และ

เป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษาว่า ศาลโลก ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศด้านตุลาการนั้น มีบทบาทต่อการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาได้อย่างไร²³

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างศาลโลกกับการเมืองภายในของสหรัฐอเมริกาในกรณีการลงโทษประหารชีวิต
2. เพื่อเข้าใจถึงบทบาทและความสำคัญของศาลโลกในระบบกฎหมายระหว่างประเทศ
3. เพื่อเข้าใจระบบกฎหมายระหว่างประเทศ และระบบกฎหมายในประเทศที่มีอยู่ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
4. เพื่อเข้าใจโครงสร้างและการต่อรองทางการเมืองในระบบกฎหมายระหว่างประเทศ
5. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของศาลโลกในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาถึงบทบาทของศาลโลกและกฎหมายระหว่างประเทศที่มีต่อการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา ในประเด็นการใช้โทษประหารชีวิตโดยละเมิดสิทธิทางกงสุลที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ.1976 เป็นต้นมาจนถึง ค.ศ.2005 ทั้งนี้เนื่องจากปี ค.ศ.1976 นั้นเป็นปีที่การใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาได้ถูกนำกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่งและการประหารชีวิตนักโทษชาวต่างชาติซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลซึ่งทำให้ศาลโลกเข้ามาเกี่ยวข้องกับนี้ได้อยู่ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวด้วย การศึกษานี้เริ่มตั้งแต่การเข้าร่วมในระบบกฎหมายระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา มาจนถึงการละเมิดการปฏิบัติตามระบอบ การเข้ามามีบทบาทของศาลโลก

²³ การศึกษานี้ไม่คำนึงว่าโทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกามีความเหมาะสม หรือ ละเมิดต่อกฎหมายระหว่างประเทศมากน้อยเพียงใด แต่สนใจที่จะศึกษาว่า องค์การระหว่างประเทศคือ ศาลโลก และกฎหมายระหว่างประเทศมีบทบาทต่อมาตรการลงโทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลอย่างไร

และการปฏิบัติตามคำตัดสินและตีความการปฏิบัติตามอนุสัญญาของศาลโลก จนเกิดผลกระทบต่อการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาได้ในที่สุด

2. เนื่องด้วยสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศสหพันธรัฐที่มีรัฐบาลกลาง และ มลรัฐที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านกฎหมาย นโยบาย และวิธีการใช้โทษประหารชีวิต จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรระหว่างประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศที่มีต่อประเทศสหรัฐอเมริกาและกับมลรัฐต่างๆ นั้นมีความซับซ้อนมากขึ้นไปอีก งานวิทยานิพนธ์นี้จึงต้องการพิสูจน์สมมติฐานที่เกี่ยวกับบทบาทของศาลโลกที่มีต่อการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาโดยรวมเท่านั้น โดยไม่เจาะจงที่จะศึกษาวิจัยลงไปในระดับมลรัฐ

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

1. คำตัดสินคดีพิพาทภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลของศาลโลกนั้นเป็นการตีความกฎหมายระหว่างประเทศและแนวทางการปฏิบัติในระบอบระหว่างประเทศที่ได้รับการยอมรับจากสหรัฐอเมริกา

2. สหรัฐอเมริกาได้ปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศเรื่องสิทธิทางกงสุลตามแนวทางซึ่งศาลโลกได้ตัดสินและตีความไว้

3. คำตัดสินและตีความระบอบระหว่างประเทศเรื่องสิทธิทางกงสุลของศาลโลกเป็นปัจจัยภายนอกประเทศที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้โทษประหารชีวิตในประเทศสหรัฐอเมริกา

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. สิทธิทางกงสุล ในที่นี้หมายถึง สิทธิของผู้ถูกจับกุมขังชาวต่างชาติภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ค.ศ.1963 มาตรา 36

"1. เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การปฏิบัติหน้าที่ทางกงสุลในส่วนเกี่ยวกับคนชาติ ของรัฐผู้ส่ง

(a) เจ้าพนักงานกงสุลจะมีเสรีภาพที่จะสื่อสารและเข้าถึงคนชาติของรัฐผู้ส่ง คนชาติของรัฐผู้ส่งจะมีเสรีภาพเช่นเดียวกันในส่วนที่เกี่ยวกับการสื่อสารและ การเข้าถึงเจ้าพนักงานกงสุลของรัฐผู้ส่ง

(b) ถ้าคนชาติของรัฐผู้ส่งร้องขอ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐผู้รับ²⁴ จะต้องแจ้งให้ สถานทำการทางกงสุลของรัฐผู้ส่งทราบโดยไม่ชักช้า ถ้าคนชาติของรัฐนั้นถูกจับกุม หรือถูกขังไว้ในเรือนจำ หรือถูก

²⁴ รัฐผู้รับ (Receiving State) หมายถึง รัฐที่ผู้รับเจ้าหน้าที่กงสุลประเทศอื่นมา ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนรัฐผู้ส่ง (Sending State) คือรัฐซึ่งมีคนชาติของตนถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลในสหรัฐอเมริกา

ควบคุมตัวระหว่างการดำเนินคดี หรือถูกกักขังในลักษณะอื่นใดภายในเขตกงสุล การสื่อสารใดที่มีถึงสถานทำการ ทางกงสุลโดยบุคคลที่ถูกจับกุมที่อยู่ในเรือนจำ ที่ถูกควบคุม หรือที่ถูกกักขังนั้น เจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะต้องส่งต่อไปโดยไม่ชักช้าด้วย เจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะต้องแจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง ข้องทราบโดยไม่ชักช้า ถึงสิทธิของบุคคลผู้นั้นตามอนุวรรคนี้

(c) เจ้าพนักงานกงสุลมีสิทธิเข้าเยี่ยมคนชาติของรัฐผู้ส่งซึ่งอยู่ในเรือนจำ ถูก ควบคุมหรือถูกกักขัง สนทนาและติดต่อทางหนังสือกับคนชาติดังกล่าว และจัดให้มีผู้แทนทางกฎหมายของบุคคลเช่นว่านี้ เจ้าพนักงานกงสุล มีสิทธิเข้าเยี่ยมคนชาติของรัฐผู้ส่งคนใดซึ่งอยู่ใน เรือนจำ ถูกควบคุม หรือ ถูกกักขังในเขตของตนตามคำพิพากษาของศาลด้วยอย่างไรก็ตาม เจ้าพนักงานกงสุลต้องดเว้นการดำเนินการแทนคนชาติซึ่งอยู่ในเรือนจำ ถูกควบคุม หรือถูกกักขัง ถ้าคนชาติผู้นั้นคัดค้านการกระทำเช่นว่านั้นโดยชัดแจ้ง

2. สิทธิที่อ้างถึงในวรรค 1 ของ ข้อนี้ จะต้องใช้ให้สอดคล้องกับกฎหมายและ ข้อบังคับของรัฐผู้รับ ภายใต้เงื่อนไขว่ากฎหมายและ ข้อบังคับดังกล่าวต้องให้ผลอย่างเต็มที่ต่อ ความมุ่งประสงค์ที่ได้มุ่งประสาสิทธิไว้ตาม ข้อนี้"

2.คนชาติ (National)²⁵ หมายถึง บุคคลที่มีสัญชาติของประเทศใดประเทศหนึ่ง เมื่อไปปรากฏตัวอยู่ในประเทศอื่นต้องได้รับการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกับคนชาติของประเทศนั้น (National Treatment) เว้นแต่กรณีที่อารยประเทศยอมรับให้มีข้อแตกต่าง เช่น การเรียกเกณฑ์ทหารที่ให้เกณฑ์เฉพาะคนชาติตน หรือ เสรีภาพในการประกอบอาชีพที่สงวนไว้เฉพาะคนชาติตนได้ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ การดูแลคนชาติจะต้องอยู่บนมาตรฐานขั้นต่ำที่นานาประเทศยอมรับ (International Minimum Standard of Treatment) มาเป็นเกณฑ์มาตรฐาน

3.การใช้โทษประหารชีวิต หมายถึง การนำเอาการลงโทษประหารชีวิตมาใช้กับผู้กระทำความผิดอาญาโดยเริ่มตั้งแต่การจับกุมคุมขัง พิจารณาคดีประหารชีวิต ผ่านฉันทโทษหรือเปลี่ยนโทษซึ่งเกี่ยวข้องกับโทษประหารชีวิต

3.สหพันธรัฐ (Federal State) ในความหมายของอำนาจบริหารหมายถึงรัฐบาลกลางแห่งสหรัฐอเมริกา ในความหมายของอำนาจนิติบัญญัติหมายถึงกฎหมายแห่งชาติสหรัฐอเมริกา และ ในความหมายของอำนาจตุลาการหมายถึงศาลสหพันธรัฐที่มีใช้ศาลประจำมลรัฐ

²⁵ เกรียงศักดิ์ กิตติชัยเสรี, "กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองคนชาติ, "สารานุกรม ฉบับที่ระลึกครบรอบปีที่ 55.(10 กุมภาพันธ์ 2541): 273.

1.6 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้มุ่งพิจารณาบทบาทของศาลโลกต่อมาตรการลงโทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นว่าสหรัฐอเมริกาได้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้โทษประหารชีวิตซึ่งเป็นการเมืองภายในประเทศของตนบางประการภายหลังจากมีคำตัดสินของศาลโลก ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกานั้นเกิดจากการที่สหรัฐอเมริกาปฏิบัติตามระบอบกฎหมายระหว่างประเทศที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตมากขึ้น จากก่อนที่เคยตีความการปฏิบัติตามแนวทางของตน ก็ได้ปรับเปลี่ยนมายึดเอาการปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกมากขึ้น ศาลโลกจึงมีบทบาทสำคัญที่ทำให้สหรัฐอเมริกาปฏิบัติตามระบอบกฎหมายระหว่างประเทศมากขึ้น และนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาในที่สุด

มีงานศึกษาวิจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และ กฎหมายระหว่างประเทศ ของนักคิด นักวิชาการซึ่งมีชื่อเสียงอันเป็นที่ยอมรับสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีมีเหตุผล แนวคิดและงานการศึกษาวิจัยที่สามารถนำมาใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในงานวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับเรื่อง

- การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อน (Complex Interdependence)
- กฎหมายระหว่างประเทศและระบอบระหว่างประเทศ (International Law and International Regime)
- การต่างตอบแทน (Reciprocity) และ ชื่อเสียง (reputation)
- การปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศและระบอบระหว่างประเทศ (Compliance)
- องค์การระหว่างประเทศ (International Organization) และ ศาลโลก (International Court of Justice)

ในสภาพรัฐอนาธิปไตย (Anarchy) ที่ยังไม่มีอำนาจเหนือรัฐที่จะสามารถแสดงบทบาทรัฐบาลโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพดังเช่นการเมืองภายในรัฐ รัฐหรือประเทศต่างๆ ยังคงยึดถือเอาอำนาจอธิปไตย (Sovereignty) เป็นอำนาจสูงสุด ซึ่งต่างคาดหวังในความเสมอภาคของรัฐและไม่อาจถูกแทรกแซงกิจการภายในโดยรัฐอื่น ข้อจำกัดนี้ทำให้การเมืองระหว่างประเทศมีวิวัฒนาการแตกต่างไปจากการเมืองภายในรัฐ แต่อย่างไรก็ตามประเทศต่างๆ นั้นไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่นับวันกลับมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันมากขึ้นโดยผ่านตัวแสดงต่างๆ ปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกันมากขึ้นนี้เป็นไปในลักษณะของความร่วมมือเพื่อหวังผลประโยชน์ร่วมกันและเพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ต้องดำเนินการในเรื่องใดๆ โดยลำพัง

การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อน (Complex Interdependence)

จากแนวคิดเรื่องการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Interdependence) เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในหมู่นักวิชาการตะวันตก ซึ่งสามารถตอบคำถามว่า ในเมื่อสภาพการเมืองระหว่างประเทศที่อยู่ในสภาพอนาธิปไตยนั้น เหตุใดโลกจึงยังคงมีสันติภาพและความร่วมมือกันต่อกันมากกว่าการเกิดสงคราม

โรเบิร์ต โคเฮน และ โจเซฟ นาย (Robert O. Keohane and Joseph S. Nye)²⁶ ได้เสนอกรอบความคิดเรื่องการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในยุคปัจจุบันนั้นมีการพึ่งพาอาศัยกันอย่างซับซ้อน (Complex interdependence) ซึ่งหมายถึงรัฐต่างๆ จะมีความร่วมมือกันมากขึ้นในด้านเศรษฐกิจ (economics) การติดต่อสื่อสาร (communications) และ ความปรารถนาของมนุษย์ (human aspiration) รัฐไม่ใช่ตัวแสดงหลักเพียงอย่างเดียว รัฐต่างๆ จะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันหลายช่องทางในแนวระนาบ (no hierarchy) เรื่องที่ปฏิสัมพันธ์กันนั้นเกี่ยวข้องกันอย่างซับซ้อน

สาเหตุที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐในด้านความร่วมมือเกิดขึ้นอย่างมากมายและเกี่ยวข้องกันอย่างซับซ้อนเนื่องจาก ความต้องการที่จะลดความเสี่ยงในด้านค่าใช้จ่าย (Costs) เพื่อจัดการเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยลำพัง รัฐไม่ใช่ตัวแสดงหลักเพียงหนึ่งเดียวอีกต่อไป แต่มีตัวแสดงอื่นๆ ที่ทวีความสำคัญ ขึ้นมา เช่น องค์การระหว่างประเทศ บัณฑิตบุคคล และตัวแสดงต่างๆ ก็ล้วนแสวงหาจุดหมายของตนเองมากกว่าความต้องการของรัฐ สภาพการพึ่งพาอาศัยกันอย่างซับซ้อนนี้ทำให้องค์การระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญต่อการเข้ามาจัดการเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างประเทศ และเป็นที่ยิ่งของรัฐบาลที่อ่อนแอได้

แม้ว่าแนวคิดในเรื่อง Complex Interdependence ของโคเฮนและนายดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับเรื่องทางด้านเศรษฐกิจ แต่ก็สามารถนำมาใช้อธิบายถึงความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีเพิ่มมากขึ้นในสังคมระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ เนื่องจากผลประโยชน์ทางด้านกงสุลนั้นมีลักษณะไม่แตกต่างกับผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจที่รัฐและปัจเจกชนในรัฐนั้นล้วนต้องการ

กฎหมายระหว่างประเทศและระบอบระหว่างประเทศ (International Law & International Regime)

ความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นมานั้นได้มีบรรทัดฐานและกฎกติกาของประเทศควมคู่อยู่ด้วยเสมอเพื่อที่เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติต่อกัน เพื่อยังผลประโยชน์ให้แก่หมู่มวล

²⁶ Robert O. Keohane and Joseph S. Nye, Power and Interdependence : World Politics in Transition (Boston: Little, Brown, 1977), p. 225.

สมาชิก และ เพื่อป้องกันการเอาเปรียบ บรรทัดฐานหรือกฎกติการะหว่างประเทศเหล่านี้จึงส่งผลกระทบต่อการเมืองภายในรัฐอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การศึกษาปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศนั้นไม่อาจมองข้ามความรู้ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งระหว่าง สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กับสาขากฎหมายระหว่างประเทศซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันจนไม่อาจแยกออกจากกันได้ และยังมีคุณูปการต่อความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาได้มีงานศึกษาวิจัยจำนวนมากซึ่งได้นำเอาความรู้ทั้งสองสาขาวิชามาใช้ประกอบกันเพื่ออธิบายถึงความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว²⁷ ความรู้ในสาขาวิชากฎหมายระหว่างประเทศมีความสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมของรัฐในสังคมระหว่างประเทศ ในขณะที่ความรู้ในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสามารถอธิบายถึงสาเหตุของการปฏิบัติตาม และไม่ปฏิบัติตามตามกฎหมายระหว่างประเทศของรัฐได้เป็นอย่างดี²⁸

แนวทางการศึกษาวิเคราะห์ถึงความร่วมมือระหว่างประเทศผ่านมุมมองของสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศนั้นได้มาซ้อนทับกันในเรื่องที่เราเห็นได้ชัดคือระบอบระหว่างประเทศ (Regime theory) กับ บรรทัดฐานกฎหมายระหว่างประเทศ (Traditional International Law)²⁹

สตีเฟน กราสเนอร์ (Stephen D. Krasner)³⁰ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ระบอบระหว่างประเทศ” (International Regimes) ว่าเป็น “กลุ่มของกฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน หลักการ และกระบวนการตัดสินใจที่ตัวแสดงในกลุ่มซึ่งมีความสัมพันธ์กันนั้นคาดหวังไว้ร่วมกัน”

²⁷ Eyal Benvenisti and Moshe Hirsch, “Introduction,” in *The Impact of International Law on International Cooperation: Theoretical Perspectives*, eds. Eyal Benvenisti and Moshe Hirsch (United Kingdom: Cambridge University Press, 2004), p. 2.

²⁸ Ibid., p.1.

²⁹ ได้มีวรรณกรรมของนักวิชาการหลายท่านที่อธิบายถึงการซ้อนทับกันของความรู้ในสองสาขาวิชานี้ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Kenneth Abbott, “Modern International Relations Theory: A Prospectus for International Lawyers” in *14 Yale J. Int'l L.* (1989), p. 335, Anne-Marie Slaughter Burley, “International Law and International Relations Theory: A Dual Agenda” in *87 AJIL* (1993), p. 205, 208., Stephan Haggard and Beth A. Simmons, “Theories of International Regimes” in *41 International Organization* (1987), p. 491.

³⁰ Stephen D. Krasner (ed.), *International Regimes*, p. 2. (“Regimes can be defined as sets of implicit or explicit principles, norms, rules, and decision-making procedures around which actors’ expectations converge in a given area of international relations”)

ต่อมา โรเบิร์ต โคเฮน (Robert O. Keohane) ได้อธิบายเพิ่มเติมโดยใช้คำว่า Institutional หรือ สถาบัน แทนคำว่า "ระบบ" ของกราสเนอร์ และขยายความเพิ่มเติมว่า แนวคิดเรื่องสถาบันนี้อยู่บนความเชื่อที่ว่า กลุ่มของกฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน หลักการ และ กระบวนการตัดสินใจ (หรือเรียกว่า ระบบ) สามารถลดผลกระทบที่เกิดจากสภาพอนาธิปไตย หรือลดค่าใช้จ่ายจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและทำให้เกิดความร่วมมือกันมากขึ้นเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน ระบบระหว่างประเทศได้สร้างเงื่อนไขที่แตกต่างอันนำมาซึ่งการปฏิบัติที่ได้ผ่านการเจรจา มีความถูกต้องชอบธรรม และหลากหลาย ซึ่งสามารถเชื่อมโยงประเด็นต่างๆ ในระบบเดียวกันและระหว่างระบบอื่นได้ นอกจากนี้ระบบยังสามารถสร้างและพัฒนาข้อมูลที่รัฐบาลต่างๆ ได้รับรู้ร่วมกันอีกด้วย³¹

อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลเป็นระบอบกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศสมาชิกที่เข้าร่วมอยู่ในระบบนั้นต่างคาดหวังผลประโยชน์ที่จะได้รับจากระบบกฎหมายระหว่างประเทศนี้ โดยเฉพาะสิทธิทางกงสุล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองคนชาติตนที่พำนักอาศัยอยู่ในต่างประเทศ (ในหมู่ประเทศสมาชิกด้วยกัน) แม้จะมีผลประโยชน์ให้แก่สมาชิก แต่ก็มีกฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน หลักการต่างๆ ที่สมาชิกจะต้องปฏิบัติตามด้วย การปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศของสมาชิกในระบบเพื่อตอบแทนซึ่งกันและกันตามหลักการต่างตอบแทน (Reciprocity) เป็นสิ่งสำคัญที่สุดอันนำมาซึ่งผลประโยชน์และความร่วมมือในภายภาคหน้าต่อไป

การต่างตอบแทน (Reciprocity) และ ชื่อเสียง (Reputaiton)

ในสภาพที่ยังไม่มีอำนาจบังคับในลักษณะของการลงโทษเพื่อให้รัฐปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือ ข้อตกลงระหว่างประเทศได้อย่างเด็ดขาด การต่างตอบแทนระหว่างกันจึงเป็นหลักการสำคัญในสังคมระหว่างประเทศ รัฐต่างคาดหวังว่าจะได้รับผลประโยชน์จากความร่วมมือในระยะยาวมากกว่าการละเมิดระบอบระหว่างประเทศเพื่อผลประโยชน์เป็นครั้งคราว ซึ่งทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นและไม่ได้รับการปฏิบัติตอบแทนด้วยเช่นกัน³²

นอกจากนี้ การละเมิดการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศและการไม่ปฏิบัติต่างตอบแทนนั้น ยังมีผลต่อชื่อเสียงของรัฐอีกด้วย ชื่อเสียงของรัฐเป็นผลประโยชน์อย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความไว้วางใจ และโอกาสของรัฐที่จะได้รับความร่วมมือในเรื่องอื่นๆ ในอนาคต

³¹ Robert O. Keohane, "After Hegemony," in Cooperation and Discord in the World Political Economy (NJ: Princeton Press, 1984), p. 244. ดูเพิ่มเติมได้ใน Robert O. Keohane, International Institution and State Power (1989).

³² Ibid., pp. 128 - 132.

สิทธิทางกงสุลเป็นผลประโยชน์ที่สหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญและต้องการได้รับเพื่อ การคุ้มครองคนชาติตนที่พักอาศัยอยู่ในต่างประเทศ การละเมิดสิทธิทางกงสุลอาจส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง ของสหรัฐอเมริกาเอง และ การไม่ปฏิบัติตามของรัฐอื่นซึ่งกระทบต่อผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกาด้วย เช่นกัน

การปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศและระบอบระหว่างประเทศ (Compliance)

ระบอบระหว่างประเทศไม่อาจมอบผลประโยชน์และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่าง สมาชิกในระบอบต่อไปได้ หากสมาชิกไม่ปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศ หรือไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายระหว่างประเทศที่มีอยู่ในระบอบนั้นอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างประเทศได้ในที่สุด

อับราม เชเยส (Abram Chayes) และ แอนโทเนีย แฮนด์เลอร์ เชเยส (Antonia Handler Chayes) กล่าวว่าประเทศต่างๆ ซึ่งไม่ปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศ (Non-Compliance) นั้นมักจะกระทำการดังกล่าวอย่างเงียบๆ โดยการตีความบรรทัดฐานตามความเข้าใจ ของตนเพื่อผลประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญ การตีความบรรทัดฐานและแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน และมีความเป็นธรรมเพื่อมิให้สมาชิกตีความผิดเพี้ยนไปเพื่อประโยชน์ของตัวเองนั้นทำให้รัฐสมาชิกใน ระบอบปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศมากขึ้น³³

โคลเตอร์ พอลสัน (Colter Paulson)³⁴ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำตัดสิน สุดท้ายของศาลโลกที่เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ.1987 - 2003 สรุปว่าศาลโลกมีประสิทธิภาพที่ต่อการแก้ไข ปัญหาข้อพิพาทโดยสันติ ในการศึกษาของพอลสันได้กล่าวถึงคดีลาแกรนด์โดยสรุปว่าสหรัฐอเมริกามี การปฏิบัติตามในระดับปานกลาง และมีผลมาจากการได้รับแรงกดดันจากประเทศต่างๆ ด้วย

สหรัฐอเมริกาได้ละเมิดการปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ ทางกงสุลโดยการละเมิดสิทธิทางกงสุลและโดยการใช้โทษประหารชีวิตกับนักโทษชาวต่างชาติซึ่งถูก ละเมิดสิทธิทางกงสุล โดยในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตนั้นสหรัฐอเมริกาได้ตีความ การปฏิบัติตามอนุสัญญาในแนวทางของตนเองซึ่งไม่ขัดแย้งกับการใช้โทษประหารชีวิตในประเทศ ในทางกลับกัน หากสหรัฐอเมริกายอมรับที่จะปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศแล้ว ย่อมต้องส่งผล กระทบต่อการใช้โทษประหารชีวิตซึ่งเป็นเรื่องการเมืองภายในประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

³³ Abram Chayes and Anthonia Chayes, *The New Sovereignty: Compliance with international regulatory agreement*. pp. 10 - 11.

³⁴ Colter Paulson, "Compliance with Final Judgements of The International Court of Justice since 1987." *American Journal of International Law* 98 no.3(July, 2004): 434-461.

องค์การระหว่างประเทศ (International Organization) และ ศาลโลก (International Court of Justice)

โคเฮนและนายมีความเห็นว่า องค์การระหว่างประเทศกับบรรทัดฐานระหว่างประเทศที่ทรงอำนาจจะสามารถแสดงบทบาทได้อย่างเท่าเทียมกันทั้งในการเมืองระหว่างประเทศและการเมืองภายในรัฐ ข้อสมมติฐานนี้สามารถเป็นไปได้เพราะองค์การระหว่างประเทศและเครือข่ายตัวแสดงเหล่านี้ทำให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างไร้พรมแดน รวมทั้งยังสามารถใช้กฎหมายภายในประเทศกดดันผู้นำหรือผู้มีอำนาจให้ตัดสินใจไปในแนวทางที่ตัวแสดงต่างๆ ต้องการได้ องค์การระหว่างประเทศจึงเป็นตัวแสดงสำคัญที่ทำให้สภาพการพึ่งพาอาศัยกันอย่างซับซ้อนนั้นมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยองค์การระหว่างประเทศจะสร้างระบอบระหว่างประเทศ (International Regimes) และสถาบันความร่วมมือ (institutions induce co-operation) ที่เป็นระบบเหนือสภาพอนาธิปไตย

องค์การระหว่างประเทศ ได้เริ่มเข้ามามีบทบาทอย่างมากในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง และถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่งในระบบระหว่างประเทศที่มีหน้าที่หลักในการจัดเตรียมวิธีการแห่งความร่วมมือระหว่างรัฐ ในหลายๆ กรณีที่เกิดขึ้น องค์การระหว่างประเทศมิได้เป็นเพียงสถานที่ตัดสินใจเพื่อให้เกิดความร่วมมือ แต่เป็นเครื่องมือที่ทำให้การตัดสินใจเป็นไปในทางปฏิบัติ องค์การระหว่างประเทศยังทำหน้าที่ ในการเป็นช่องทางติดต่อสื่อสารระหว่างรัฐบาลที่มีความระมัดระวัง และหลากหลายเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ในสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัฐก็จะมีเพียงรัฐคู่กรณีที่จะแก้ไขปัญหากันโดยลำพัง เพราะองค์การระหว่างประเทศจะดึงดูรัฐอื่นๆ เข้ามาแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยสันติวิธี เนื่องจากมีความหวังเกรงว่าความขัดแย้งนั้นจะกระทบกระเทือนมาถึงผลประโยชน์ของตนเองด้วย

ศาลโลกเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีอำนาจทางกฎหมายระหว่างประเทศผูกพันอยู่ซึ่งมีบทบาทในการสร้างบรรทัดฐานและตีความบรรทัดฐานระหว่างประเทศอันเป็นที่ยอมรับในสังคมระหว่างประเทศ ซึ่งสามารถแก้ไขความขัดแย้งระหว่างประเทศได้โดยสันติ และส่งเสริมความร่วมมือให้ยังคงมีอยู่ต่อไป เมื่อเกิดกรณีข้อพิพาทจากการไม่ปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศ ศาลโลกได้มีบทบาทสำคัญต่อการแก้ไขข้อพิพาทข้อพิพาทโดยสันติ ด้วยวิธีการเป็นตัวกลางเจรจาไกล่เกลี่ย สืบหาข้อมูล และ เข้าแทรกแซงโดยใช้อำนาจตุลาการ การตีความการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศของศาลโลกเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ได้รับความเชื่อถือ และมีผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศ แสดงให้เห็นชัดเจนว่าผู้ใดเป็นผู้ละเมิด อันมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของรัฐได้

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเอาแนวทางการศึกษาของโคลเตอร์ พอลสันในคดีลาแกรนตีซึ่งสรุปว่าสหรัฐอเมริกาปฏิบัติตามคำตัดสินสุดท้ายของศาลในระดับปานกลาง โดยมีแรง

กตตันที่ดีจากประเทศต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและเปรียบเทียบ พร้อมทั้งได้เพิ่มเติมข้อเท็จจริงซึ่งไม่ได้ปรากฏในงานเขียนของพอลสันและนำเอาแนวคิดในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งเกี่ยวข้องกับระบอบระหว่างประเทศ สภาพการพึ่งพาอาศัยกันอย่างซับซ้อน การต่างตอบแทน และชื่อเสียงมาอธิบายถึงปัจจัยที่ทำให้ศาลโลกมีประสิทธิภาพ และอธิบายถึงเหตุผลที่ทำให้เกิดการปฏิบัติตามของสหรัฐอเมริกา และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงบางประการในการใช้โทษประหารชีวิต

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบและเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ กับรัฐอธิปไตย รวมทั้งพฤติกรรมของรัฐและองค์กรระหว่างประเทศในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
2. เพื่อทราบถึงบทบาทและความสำคัญของศาลโลกที่มีต่อมาตรการประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา
3. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินมาตรการภายในของประเทศกำลังพัฒนา ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระบอบกฎหมายระหว่างประเทศ

1.8 วิธีการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำมาอ้างอิงได้ ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ นำมาวิเคราะห์เชิงบรรยาย ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ได้แก่ คำอภิปราย คำแถลงการณ์ คำพิพากษาดัดจริต คำแถลงสนับสนุนคำฟ้องและความเห็นแย้ง (Amicus Curiae Brief and Respondent) เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เผยแพร่จากหน่วยงานราชการ หรือองค์กรเอกชนที่ได้รับความเชื่อถือ การสอบถามทางอิเล็กทรอนิกส์กับผู้ซึ่งเคยศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้อง จดหมายโต้ตอบและรายงานของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐบาลต่างประเทศและผู้เกี่ยวข้อง ความเห็นของผู้พิพากษา

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่ เอกสารแสดงข้อเรียกร้องของประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดของสหรัฐอเมริกา บทความที่ได้วิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์ วารสาร

นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ทั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ และเอกสารซึ่งได้ตีพิมพ์ ทั้งที่ได้เผยแพร่และไม่ได้เผยแพร่

โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งสองประเภทมาเพื่อแสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริง จากนั้นจะใช้การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงโดยการค้นคว้าหาข้อมูลซึ่งแสดงให้เห็นว่าคำตัดสินและการตีความของศาลโลกเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลของสหรัฐอเมริกา นั้นมีผลต่อการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาอย่างไร ซึ่งจะแยกวิเคราะห์การใช้โทษประหารชีวิตโดยอำนาจฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ โดยการนำแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาอธิบาย และนำเอาวรรณกรรมของนักวิชาการที่เคยทำการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องมาไว้เปรียบเทียบเพื่อพิสูจน์สมมติฐานและอธิบายเหตุผลความเป็นไปของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจนสามารถนำไปสู่การตอบปัญหางานวิจัยได้ในที่สุด

1.9 ลำดับวิธีการนำเสนอ

บทที่ 1 กล่าวถึงสภาพปัญหาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย แนวคิดและทฤษฎี ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย และลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎี สำนวนวรรณกรรม

บทที่ 3 การใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา ประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการ ขั้นตอนและวิธีการใช้โทษประหารชีวิต ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีต่อการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา

บทที่ 4 สหรัฐอเมริกากับอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล สิทธิทางกงสุล การประหารชีวิตนักโทษชาวต่างชาติซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลในประเทศสหรัฐอเมริกา

บทที่ 5 ศาลโลก อำนาจและหน้าที่ของศาลโลก บทบาทของศาลโลกต่อกฎหมายระหว่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศ การเข้ามาเกี่ยวข้องของศาลโลกต่อการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา และ การปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุลที่ดีขึ้นของสหรัฐอเมริกาภายหลังคำตัดสินของศาลโลก

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ สรุปข้อเท็จจริงจากการศึกษา พิสูจน์สมมติฐาน ผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ